

Psychosociální komunitní centrum pro lidi s duševním onemocněním

Miluše Balková, Veronika Benešová

Fokus-Písek, z. ú.

Moderním trendem současné psychiatrické péče je vznik multidisciplinárních týmů, ve kterých společně pracují odborníci z více oborů. V průběhu roku 2015/2016 byl realizován projekt pod názvem Psychosociální komunitní centrum pro lidi s duševním onemocněním v Písku, který vyzkoušel tento model v současných podmínkách.

Klíčová slova: multidisciplinární tým, psychiatrická péče, mezioborová spolupráce.

Psychosocial community center for people with mental illness

The modern trend of the current mental health care is the creation of multidisciplinary teams in which they work together experts from multiple disciplines. During the year 2015/2016 was implemented a project called Psychosocial community center for people with mental illness in Písek that tested this model in the current conditions.

Key words: multidisciplinary team, psychiatric care, interdisciplinary collaboration.

Úvod

V období od května 2015 do září 2016 realizoval Fokus Písek sub-projekt „Psychosociální komunitní centrum pro lidi s duševním onemocněním

Písek“ (dále jen PKCP), který byl financován z Norských fondů prostřednictvím Ministerstva zdravotnictví. Partnerem projektu byla Psychiatrická nemocnice Písek.

KORESPONDENČNÍ ADRESA AUTORA: Ing. Miluše Balková, info@fokus-pisek.cz
Fokus-Písek, z. ú.
Kollárova 485, 397 01 Písek

Cit. zkr: Psychiatr. praxi 2017; 18(2e): e20–e22

Cílem projektu bylo pilotní ověření funkčnosti nového modelu péče o klienty/pacienty s duševním onemocněním na území bývalých okresů Písek a Strakonice. Model byl založen na mezioborové spolupráci mezi zdravotníky (lékaři, zdravotní sestry, psycholog) a sociálními pracovníky v tzv. multidisciplinárním týmu.

Posláním Psychosociálního komunitního centra bylo poskytování psychiatrických zdravotních a přímo navazujících sociálních služeb s cílem maximální podpory začlenění klientů/pacientů do jejich vlastního sociálního prostředí a zlepšení kvality jejich života. PKCP se snažilo o všestrannou podporu a pomoc klientům, která jim umožní snáze se zařadit do běžné společnosti a na trh práce.

Vznik a fungování centra

V rámci PKCP byli poskytovány služby mobilního týmu. Jednalo se převážně o dlouhodobou péči formou psychiatrické a sociální rehabilitace. Hlavním cílem mobilního týmu bylo poskytovat služby v přirozeném prostředí klienta a předcházení stavům, které by vyžadovaly hospitalizaci. Centrum dále poskytovalo krizové služby, v této fázi pouze v provozní době centra, a to přímo v prostorách či po telefonu, popř. prostřednictvím mobilního týmu formou návštěvy v domácnosti. Jejich cílem bylo poskytnutí krátkodobé intervence a zajištění další potřebné péče.

Cílovou skupinou projektu byli nemocné osoby z kategorie SMI (z angl. Serious Mental Illness). Jedná se o závažná duševní onemocnění z okruhu diagnóz F2, F3, F4, F6 (dle MKN-10). Takto postižené osoby mohou být při nedostatku adekvátní péče častěji ohroženy chronifikací nemoci, opakovanými hospitalizacemi a sociálním vyloučením.

Projekt byl rozdělen do tří fází:

- a) Přípravné práce a vybavení týmu potřebným zařízením
- b) Vzdělávání členů týmu
- c) Vlastní ověřování funkčnosti modelu

Nejprve bylo nutné zajistit vhodné a vybavené prostory budoucího centra, kde by se mohl multidisciplinární tým pravidelně scházet a kde by bylo zázemí pro poskytování ambulantních služeb. Po vzájemné dohodě s partnery získalo centrum odpovídající prostory v areálu psychiatrické nemocnice. Zároveň byl pořízen automobil a potřebné pomůcky pro terénní práci.

Protože je práce zdravotníků a sociálních pracovníků založena na velmi odlišných pravidlech a principech, bylo nejprve nutné v týmu nastavit principy komunikace, kompetence a možnosti práce mimo instituci. Zejména zdravotnický personál odmítal vyjíždět za pacienty do terénu, a to z důvodu obav, že se v případě poskytnutí služby mimo instituci mohou ocitnout v rozporu se zákonem. V terénu tak pracovali převážně sociální pracovníci a zdravotníci byli k dispozici pouze ambulantně.

Pro zkvalitnění práce jednotlivých členů týmu a pro jejich lepší vzájemné porozumění byl kladen důraz na další odborné vzdělávání. Sociální pracovníci absolvovali kurz Základní krizová intervence a zdravotnický personál kurz Efektivní komunikace v sociálních službách. Společně pak absolvovali supervize.

Pro vlastní ověřování funkčnosti modelu Psychosociálního komunitního centra pro lidi s duševním onemocněním zabezpečujícího lokalitu s minimálně 120 000 obyvateli bylo v projektu plánováno 1 750 kontaktů s klienty/pacienty v ambulantní i terénní formě služeb. Tento plánovaný

počet byl ve výše uvedeném období překročen o více než 23 %, tj. na celkových 2 160 kontaktů.

Během realizačního období bylo uskutečněno několik výjezdů multidisciplinárního týmu, a to ve složení sociální pracovník – psychiatr (popř. peer konzultant). Intervence v přirozeném prostředí byly hodnoceny velmi pozitivně. Situace klienta/pacienta byla posuzována z hlediska zdravotního i sociálního. Na základě těchto návštěv byly domluveny další postupy, které zajišťovali jednotliví pracovníci již samostatně. Jak již bylo zmíněno, práce v terénu nebyla zejména ze strany zdravotnického personálu dostatečná, a to z důvodu nedostatku času i obav.

Propojení týmu se dařilo i v rámci pravidelných porad, a to jednou týdně. Společně se konzultovali aktuální klienti/pacienti a určoval se další průběh péče. Konzultace se zdravotnickým personálem byly umožněny i v běžné pracovní době mimo porady, a tak se nejednou pracovníci setkali individuálně nad řešením problému společného klienta. Tyto postupy v rámci spolupráce Fokusu Písek a Psychiatrické nemocnice Písek fungují nadále a jsou důležitým bodem naší činnosti. Díky pravidelnému setkávání se daří poskytovat služby našim klientům komplexně a uceleně.

Závěr

Poskytování péče lidem s duševním onemocněním je procesem, který se neustále mění a vyvíjí v závislosti na kulturním rozvoji společnosti. Moderním trendem je podpora nemocných v udržení jejich kompetencí, v zachování života v běžném prostředí, v udržení pracovních dovedností. Tento trend však vyžaduje překročení hranic mezi zdravotníky a sociálními pracovníky.

Velmi intenzivní spolupráci mezi zdravotními a sociálními službami představují tzv. multidisciplinární týmy. Týmy fungují v rámci jedné komunity a spojují odborníky v jedné instituci (popř. více partnerských).

Úspěšnost multidisciplinárního týmu závisí především na dokonalé komunikaci mezi všemi odborníky, vymezení kompetencí a maximální osobní odpovědnosti každého člena týmu.

Aby služba dostala požadavku klienta, musí být tým flexibilní a musí umět rychle reagovat na specifické a měnící se potřeby klientů.

Chod PKCP a činnosti jednotlivých pracovníků se staly cennou zkušeností jak pro Fokus Písek, tak pro Psychiatrickou nemocnici Písek a tuto zkušenost nadále můžeme zúročit ve společné práci, a být tak v souladu se současnými trendy psychiatrické péče.